

Razvijanje financijske pismenosti kroz interaktivne metode

Gorica Risović, dipl. oec.

Ekonomska i birotehnička škole Bjelovar

Stručni rad

Sažetak

U članku je prikazan primjer inovativnog pristupa poučavanju modula Uvod u osobne financije. Primjenom interaktivnih i suradničkih metoda učenici razvijaju financijsku pismenost, kritičko mišljenje i sposobnost donošenja odgovornih financijskih odluka. Prikazane metode uključuju „*think-pair-share*“, rad u grupama, analizu slika, izradu činkvine i projektne zadatke.

Nastava se temelji na aktivnom uključivanju učenika i povezivanju teorijskih znanja s praktičnim životnim situacijama. Učenici razvijaju komunikacijske vještine, timski duh i kreativnost. Poseban naglasak stavljen je na razumijevanje pojma novca i njegovih oblika kroz vizualne i refleksivne aktivnosti. Projektne zadaci i kreativni izrazi poput činkvine dodatno motiviraju učenike i potiču njihovu samostalnost. Ovakav pristup doprinosi stvaranju poticajnog i suvremenog obrazovnog okruženja.

Ključne riječi: financijska pismenost, interaktivne metode, osobne financije, činkvina, suradničko učenje

Uvod

Financijska pismenost postaje ključna kompetencija suvremenog obrazovanja. Modul Uvod u osobne financije osmišljen je kako bi učenicima omogućio razumijevanje osnovnih financijskih pojmova i razvoj vještina potrebnih za odgovorno upravljanje osobnim

financijama. Cilj je potaknuti učenike na aktivno sudjelovanje i kritičko promišljanje kroz inovativne metode poučavanja. U današnjem društvu, gdje su financijske odluke svakodnevne i često složene, važno je da mladi steknu znanja koja će im pomoći da budu odgovorni i informirani potrošači. Nastava Modula Uvod u osobne financije pruža idealan okvir za razvoj tih kompetencija. Korištenjem interaktivnih metoda učenici se potiču na razmjenu mišljenja, suradnju i kreativno izražavanje. Takav pristup omogućuje bolje razumijevanje financijskih koncepata kroz konkretne primjere i životne situacije.

Učenici ne samo da usvajaju teorijska znanja, već ih povezuju s vlastitim iskustvima i stavovima. Time se razvija njihova sposobnost donošenja promišljenih odluka i prepoznavanja financijskih rizika. Uloga nastavnika pritom se mijenja. On postaje mentor koji usmjerava učenike u procesu istraživanja i refleksije. Ovakav oblik nastave doprinosi stvaranju poticajnog okruženja u kojem se učenici osjećaju motivirano i uključeno.

Kroz strukturirane aktivnosti učenici razvijaju i komunikacijske vještine, samopouzdanje te osjećaj odgovornosti za vlastito učenje. U konačnici, inovativne metode poučavanja pridonose kvalitetnijem obrazovanju i boljoj pripremljenosti učenika za izazove koje donosi financijska svakodnevnica.

Razrada

1. Organizacija nastave

Modul se provodi u okviru 3 CSVET-a, a optimalno je planirati blok od dva školska sata za primjenu interaktivnih metoda. Nastavna tema „Novac“ uključuje podteme: pojam i značenje novca, oblici novca, osobne financije.

2. Metoda „Think – Pair – Share“

Nastava započinje uvodnim motivacijskim pitanjem: „Što je za tebe novac“?

Učenici najprije individualno bilježe odgovore, zatim ih uspoređuju s partnerom, a potom svoja razmišljanja

dijele s razredom. Ova metoda potiče refleksiju i razvoj komunikacijskih vještina.

3. Suradničko učenje kroz slaganje slika

Učenici potom dobivaju dijelove slika novčanica i kovanica (euro, kuna) i životinje kune ili njenog krzna. Nakon što pronađu članove svoje grupe, analiziraju sliku i prezentiraju zaključke. Ova aktivnost potiče timski rad i vizualno prepoznavanje oblika novca.

Slika 6 - Novčanica od 100 eura

4. Razlikovanje oblika novca

Nakon grupne aktivnosti slijedi rasprava o gotovinskom i depozitnom novcu. Učenici povezuju slike s teorijskim pojmovima.

5. Projektni zadatak – Povijest novca

Učenici izrađuju referat ili PowerPoint prezentaciju (do 10 slajdova) na temu Povijest novca u Hrvatskoj i svijetu. Zadatak se izvršava u paru, uz mogućnost dodatnog vremena za kvalitetnu izradu.

6. Kreativna refleksija – Činkvina

Na kraju drugog sata učenici izrađuju činkvinu na temu „Novac“, „Euro“, „Kuna“ ili „Bitcoin“. Činkvina potiče kreativnost i omogućuje sažimanje znanja u poetskoj formi. Činkvina je pjesma koja se ne mora rimovati, a sastavlja se u pet redaka. U prvom redu je jedna riječ - najčešće imenica koja predstavlja naslov ili najavu teme. U drugom redu su dvije riječi - pridjevi ili pridjevske imenice koje opisuju najavljenju temu. U trećem redu su tri riječi - glagoli ili rečenica od tri riječi koja izražava radnju i opisuje temu iz prvog i drugog reda. U četvrtom

redu su četiri riječi koje izražavaju emocije - imenice ili rečenica od četiri riječi koja izražava emocije te može poslužiti kao geslo ili moto. U petom redu se navodi jedna riječ – imenica koja mora obuhvatiti sve prethodno. Posljednja, peta riječ mora značiti nešto apstraktno, dok naslovna imenica iz prvog reda treba značiti nešto konkretno.

7. Vrednovanje

- Za učenje: povratna informacija nastavnika
- Kao učenje: vršnjačko vrednovanje i samovrednovanje
- Naučenog: vrednovanje zadataka prema unaprijed definiranim kriterijima

Zaključak

Primjena inovativnih metoda u nastavi modula Uvod u osobne financije omogućuje učenicima aktivno sudjelovanje, razvoj financijske pismenosti i kritičkog mišljenja. Kroz kombinaciju individualnog, partnerskog i grupnog rada učenici stječu znanja i vještine potrebne za odgovorno upravljanje osobnim financijama. Ovakav pristup doprinosi kvalitetnijem učenju i većoj motivaciji učenika. Učenici postaju aktivni sudionici nastavnog procesa, a ne pasivni primatelji informacija. Metode poput „*think-pair-share*“ i suradničkog učenja potiču međusobnu komunikaciju i razmjenu ideja. Kreativne aktivnosti, poput izrade činkvine, omogućuju učenicima izražavanje osobnih stavova i emocija vezanih uz financijske teme. Uključivanjem vizualnih i praktičnih zadataka povećava se angažiranost i razumijevanje apstraktnih pojmova.

Projektni zadaci razvijaju istraživačke vještine i odgovornost za vlastito učenje. Nastavnik pritom ima ulogu mentora koji usmjerava i podržava učenike u procesu učenja. Takav pristup omogućuje diferencijaciju nastave i prilagodbu različitim stilovima učenja. Učenici razvijaju samopouzdanje u donošenju financijskih odluka i prepoznaju važnost financijske pismenosti u svakodnevnom životu. Ovakav model poučavanja može poslužiti kao primjer dobre prakse i u drugim nastavnim područjima. Njegova primjena doprinosi modernizaciji

nastave i boljoj pripremljenosti učenika za stvarne životne situacije.

Literatura

Domac, Lj., Kaleb-Kovačević A. (2024.). Bankarstvo i osiguranje, udžbenik u trećem razredu srednje strukovne škole za zanimanje ekonomist/ ekonomistica, Školska knjiga, Zagreb

Odluka o uvođenju strukovnog kurikula za stjecanje kvalifikacije referent za poslovnu ekonomiju / referentica za poslovnu ekonomiju (060500) u sektoru Ekonomija i trgovina i njen sastavni dio strukturni kurikulum za stjecanje kvalifikacije referent za poslovnu ekonomiju/ referentica za stjecanje kvalifikacije referent za poslovnu ekonomiju

Projekt RWCT (Reading and Writing for Critical Thinking). (1998.). Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje, priručnik za nastavnike